

Udskriftsdato: 1. maj 2026 (Gældende)

Afslag på aktindsigt til forsker med henvisning til uforholdsmæssigt ressourceforbrug. Sag nr. 22/00878. Dato: 17. marts 2022

Ministerium: Folketingets Ombudsmand

Journalnummer: 22/00878

Afslag på aktindsigt til forsker med henvisning til uforholdsmæssigt ressourceforbrug. Sag nr. 22/00878. Dato: 17. marts 2022

Svar til klager

17. marts 2022

Sag nr. 22/00878

Din klage over Justitsministeriet

1. Om sagen

Jeg har modtaget dit klageskema af 17. februar 2022 med bilag.

Du klager over Justitsministeriets afgørelse af 13. december 2021, hvor ministeriet meddelte dig afslag på aktindsigt under henvisning til offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 1, om uforholdsmæssigt ressourceforbrug.

I Justitsministeriets afgørelse af 13. december 2021 er omtalt en række afgørelser om aktindsigt af 20. maj, 14. juni, 17. august og 4. november 2021. Jeg har indhentet en kopi fra Justitsministeriet af de nævnte afgørelser, men har ikke forstået din henvendelse til mig som en klage over disse afgørelser.

Den 13. april 2021 bad du første gang Justitsministeriet om aktindsigt.

Justitsministeriet meddelte dig den 20. maj 2021 aktindsigt i en liste over sager, der vedrører POL-INTEL. Forud herfor havde ministeriet oplyst dig om, at en anmodning om aktindsigt i alle dokumenter vedrørende POL-INTEL omfatter mere end 3.000 sider, og at behandlingen af en sådan anmodning ville nødvendiggøre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug. Ministeriet var i dialog med dig herom den 26. april 2021.

Den 7. juni 2021 bad du for anden gang Justitsministeriet om aktindsigt.

Justitsministeriet aftalte den 14. juni 2021 med dig, at din anmodning blev afgrænset til alene at omfatte lister over dokumenter, som var omfattet af din aktindsigtsanmodning. Forud herfor havde ministeriet oplyst dig om, at en anmodning om aktindsigt i en række sager ville omfatte mere end 3.000 sider, og at behandlingen af en sådan anmodning ville nødvendiggøre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug. Ministeriet var – som jeg forstår sagen – i dialog med dig herom den 14. juni 2021, og samme dag fik du udleveret de pågældende dokumentlister.

Den 22. juni 2021 bad du for tredje gang Justitsministeriet om aktindsigt, og ministeriet bad dig den 23. juni 2021 om at præcisere din henvendelse, hvilket du gjorde den 28. juni 2021.

Justitsministeriet meddelte dig på den baggrund den 17. august 2021 aktindsigt i en række dokumenter, og ministeriet tog i den forbindelse stilling til, i hvilket omfang 765 sider kunne udleveres til dig.

Den 5. oktober 2021 bad du for fjerde gang Justitsministeriet om aktindsigt.

Justitsministeriet meddelte dig den 4. november 2021 aktindsigt i yderligere dokumenter, og ministeriet tog i den forbindelse stilling til, i hvilket omfang 86 sider kunne udleveres til dig.

Den 6. december 2021 bad du for femte gang Justitsministeriet om aktindsigt.

Justitsministeriet meddelte dig den 13. december 2021 afslag på (yderligere) aktindsigt under henvisning til offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 1, om uforholdsmæssigt ressourceforbrug.

En af mine medarbejdere har den 16. marts 2022 været i telefonisk kontakt med Justitsministeriet i anledning af din klage til mig. Justitsministeriet bekræftede i den forbindelse, at det forventede tidsforbrug alene for behandlingen af din anmodning om aktindsigt af 6. december 2021 overstiger 60 timer.

2. Offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 1

Bestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 1, har følgende ordlyd:

”Stk. 2. Behandlingen af en anmodning om aktindsigt efter § 7 kan, uanset at betingelserne i stk. 1 er opfyldt, afslås, i det omfang –1) behandlingen af anmodningen vil nødvendiggøre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug (...)

I forarbejderne til § 9 (lovforslag nr. L 144 af 7. februar 2013, side 72, som kan læses på Folketingstidende.dk, samling 2012-13, tillæg A) er anført bl.a. følgende:

”Kravet om, at det skal påvises, at behandlingen af anmodningen vil nødvendiggøre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug, indebærer, at såfremt den, der har søgt om aktindsigt, godtgør en særlig interesse i sagerne eller dokumenterne, vil myndigheden m.v. være forpligtet til i almindelighed – og således uanset sagens eller dokumenternes omfang – at behandle anmodningen. En myndighed vil i den forbindelse kun sjældent kunne undlade at behandle en anmodning om aktindsigt, der er fremsat af et massemedie eller en forsker tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut, da sådanne medier og forskere i almindelighed må antages at have en særlig interesse i aktindsigten, jf. også lovforslagets § 28, stk. 2, nr. 1, og § 29, stk. 2, hvorefter en myndighed kan undlade at foretage ekstrahering med henvisning til et uforholdsmæssigt ressourceforbrug.

Der kan forekomme tilfælde, hvor flere anmodninger om aktindsigt til samme myndighed ved vurderingen af ressourceforbruget i forbindelse med myndighedens behandling heraf skal betragtes som én anmodning om aktindsigt. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor den pågældende myndighed tidligere har afslået at behandle en anmodning om aktindsigt med henvisning til, at behandlingen vil nødvendiggøre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug, og hvor der efterfølgende – i stedet for én samlet anmodning – indgives særskilte anmodninger om aktindsigt, der samlet set reelt dækker de samme oplysninger som den anmodning om aktindsigt, myndigheden afslog at behandle.”

Bestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 1, er endvidere beskrevet i overblik #15 om ressourcebetragtninger i aktindsigtssager i Myndighedsguiden på ombudsmandens hjemmeside. Heraf fremgår bl.a. følgende:

”En myndighed kan kun anvende ressourcebestemmelsen, hvis det forventede ressourceforbrug er *uforholdsmæssigt* set i forhold til ansøgerens interesse i at få aktindsigt.

Det betyder, at hvis den, der søger om aktindsigt, godtgør en *særlig* interesse i sagerne eller dokumenterne, vil myndigheden i almindelighed – og altså uanset sagens eller dokumenternes omfang – være forpligtet til at behandle anmodningen.

Derfor vil ressourcebestemmelsen efter bestemmelsens forarbejder kun sjældent kunne anvendes på aktindsigtsanmodninger, der er fremsat af journalister tilknyttet et massemedie eller forskere tilknyttet et anerkendt forskningsinstitut, da sådanne medier og forskere i almindelighed må antages at have en særlig interesse i aktindsigten.

...

Det er dog ikke udelukket at anvende ressourcebestemmelsen, selv om der foreligger en særlig interesse.

Men *hvis* ressourcebestemmelsen skal anvendes over for personer med en sådan interesse – f.eks. journalister tilknyttet et massemedie – må det i hvert fald kræve et ressourceforbrug, der er væsentligt større end de ca. 25 timer, som er grænsen over for den, der *ikke* har en særlig interesse.

I FOB 2016-23 (...) havde Justitsministeriet skønnet et tidsforbrug på over 60 timer (svarende til mere end 8 fulde arbejdsdage) – og altså mere end dobbelt så meget som grænsen for aktindsigtsansøgere uden en særlig interesse. Ombudsmanden kunne samlet set ikke kritisere ministeriets konkrete vurdering af, at behandlingen af journalistens aktindsigtsanmodning i dens helhed ville nødvendiggøre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug.

Ombudsmanden har ikke med sagen FOB 2016-23 fastlagt en ’60-timers grænse’ i forhold til massemedier og andre, der kan godtgøre en særlig interesse i aktindsigten.

Om ressourcebestemmelsen kan anvendes over for massemedier og andre, der kan godtgøre en særlig interesse i aktindsigten, beror således – som det også fremgår af sagen – på en konkret og samlet vurdering i lyset af den enkelte sags omstændigheder.

I Københavns Byrets dom af 23. marts 2018 (BS 25A-1531/2017) om Forsvarsministeriets og to underliggende styrelses afslag på aktindsigt i grundlag, evalueringer og beslutninger i forbindelse med Danmarks valg af kampfly fandt byretten, at afslaget på aktindsigt var berettiget. Dette uanset at Boeing – der ikke blev valgt som producent af nye kampfly – havde en særlig interesse i sagen. Byretten lagde bl.a. vægt på, at der var tale om et meget betydeligt antal sager og dokumenter, og at Forsvarsministeriet og styrelserne forgæves havde forsøgt at få Boeing til at begrænse og konkretisere sin aktindsigtsanmodning. ”

3. Dine synspunkter

Du har i din henvendelse til mig af 17. februar 2022 gjort gældende, at du har en særlig interesse i at få aktindsigt i de pågældende dokumenter, idet du er (...) på (en uddannelsesinstitution) og forsker i POL-INTEL.

Du har desuden gjort gældende, at dine anmodninger om aktindsigt ikke kan betragtes som én samlet anmodning om aktindsigt.

4. Justitsministeriets synspunkter

Det fremgår af Justitsministeriets afgørelse af 13. december 2021, at ministeriet har truffet afgørelse i forhold til flere anmodninger om aktindsigt fra dig, som alle udspringer af ministeriets afgørelse af 20. maj 2021.

Justitsministeriet har ved afgørelsen af 13. december 2021 anslået, at det samlede tidsforbrug for ministeriet i forbindelse med behandlingen af din anmodning om aktindsigt af 6. december 2021 må forventes at overstige 60 timer, og at behandlingen af din anmodning således vil nødvendiggøre et uforholdsmæssigt ressourceforbrug. Dette har ministeriet telefonisk bekræftet over for en af mine medarbejdere, jf. nærmere ovenfor under pkt. 1.

Justitsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at din anmodning om aktindsigt af 6. december 2021 omfatter mere end 1.600 siders materiale, at medarbejdere i Justitsministeriet normalvis – i forbindelse med behandlingen af en aktindsigtsanmodning – bruger ca. 25 timer på at behandle ca. 600 siders materiale, samt at behandling af dokumenterne vil forudsætte høring af andre myndigheder.

Det fremgår også af afgørelsen, at ministeriet betragter dine forskellige anmodninger om aktindsigt som sammenhængende med den anmodning om aktindsigt, som Justitsministeriet besvarede den 20. maj 2021.

5. Min vurdering

Efter en gennemgang af din henvendelse med bilag har jeg besluttet ikke at indlede en nærmere undersøgelse. Jeg henviser til § 16, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013). Det fremgår af denne bestemmelse, at ombudsmanden selv afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Jeg har herved lagt vægt på følgende:

Bestemmelsen i offentlighedslovens § 9, stk. 2, nr. 1, kan efter omstændighederne også finde anvendelse på anmodninger om aktindsigt fra personer, der har en særlig interesse i de dokumenter, som de har søgt aktindsigt i, jf. således vedrørende journalister sagen FOB 2016-23, hvor ombudsmanden efter en konkret og samlet vurdering ikke fandt grundlag for at kritisere brugen af bestemmelsen på en anmodning om aktindsigt, der forventedes at kræve et tidsforbrug på over 60 timer. Se også ombudsmandens udtalelser af 12. juni 2017 i sag nr. 17/02671 (et skønnet tidsforbrug på betydeligt mere end 60 timer) og af 13. juli 2018 i sag nr. 18/02956 (et skønnet tidsforbrug på 94 timer) om ressourceafslag til journalister, som begge kan findes på www.offentlighedsportalen.dk.

Det samme må efter min opfattelse gælde i forhold til forskere ved et anerkendt forskningsinstitut.

Anvendelsen af § 9, stk. 2, nr. 1, på personer, der har en særlig interesse i de dokumenter, som de har søgt aktindsigt i, forudsætter, at myndighedens ressourceforbrug væsentligt overstiger de ca. 25 timer, som ifølge forarbejderne til bestemmelsen er grænsen for personer, der ikke har en særlig interesse i aktindsigt.

Det kan ikke generelt angives, under hvilke omstændigheder bestemmelsen i § 9, stk. 2, nr. 1, kan anvendes i forhold til f.eks. forskere. Dette må bero på en konkret og samlet vurdering i lyset af den enkelte sags omstændigheder.

Justitsministeriet har i afgørelsen af 13. december 2021 oplyst, at din anmodning om aktindsigt af 6. december 2021 i sig selv omfatter mere end 1.600 sider, og at det forventede tidsforbrug til behandling af anmodningen overstiger 60 timer. Justitsministeriet har i den forbindelse oplyst, at ministeriets medarbejdere normalvis bruger 25 timer på at behandle ca. 600 siders materiale. Desuden er det ministeriets vurdering, at en behandling af aktindsigtsanmodningen vil forudsætte høring af andre myndigheder. Som sagen foreligger oplyst for mig, må jeg gå ud fra, at du ikke har anfægtet dette.

På den baggrund mener jeg ikke, at der i den foreliggende sag er udsigt til, at jeg efter en nærmere undersøgelse vil have grundlag for at tilsidesætte Justitsministeriets vurdering af, at det vil være forbundet med et uforholdsmæssigt ressourceforbrug at behandle din anmodning af 6. december 2021 om aktindsigt.

Ved min beslutning om ikke at indlede en undersøgelse har jeg også lagt vægt på oplysningerne i afgørelsen af 13. december 2021 om Justitsministeriets dialog med dig om omfanget af det materiale, som du har bedt om aktindsigt i, og at ministeriet herunder har udleveret relevante sags- og dokumentlister til dig.

Jeg har ved min beslutning alene vurderet, om der er udsigt til, at jeg efter en nærmere undersøgelse af sagen vil have grundlag for at tilsidesætte Justitsministeriets vurdering af, at det vil være forbundet med et uforholdsmæssigt ressourceforbrug at behandle din anmodning af 6. december 2021 om aktindsigt. Jeg har herefter ikke fundet grundlag for at tage stilling til, om dine anmodninger om aktindsigt i sager vedrørende POL-INTEL ved opgørelsen af det forventede ressourceforbrug skal betragtes som én samlet anmodning om aktindsigt.

På det foreliggende grundlag foretager jeg mig ikke mere i sagen.

Med venlig hilsen for ombudsmanden

Kirsten Talevski
Områdechef

Kopi til

Justitsministeriet